

ASCHE

[...]

Scrie repede, scrie acum !...primul indemn pe care l-am primit o data ce am ajuns in Romania. Indemnul ii apartinea omului care vizitase lagarele de la Auschwitz deja a treia oara si era izvorat din teama de a nu pierde in vreun fel "atmosfera" de acolo. Am ascultat sfatul, dar nu am putut scrie decat dupa 2 saptamani.

...prea mult, prea multe informatii, prea multe poze, prea multe baraci, prea multa incaltaminte, prea multe periute de dinti, prea mult par, prea multa cenusa, prea multe monumente, Auschwitz, Auschwitz – Birkenau este ...prea mult.

Nu era pentru prima data cand aflam despre lagarele de concentrare, stiam despre cenusa, SS, GESTAPO, Hitler, evrei, romi, modalitati de tortura. Avusesem inainte de vizita privilegiul de a redacta marturiile mai multor supravietuitori ai holocaustului. Le ascultasem pe fiecare in parte. Primisem de la profesorul de istorie din liceu « Dictionarul de lagar» scris de Oliver Lustig, evreu de origine romana, supravietuitor al holocaustului, vazusem filme.

Ma consideram pregatita sa ma apropiu, sa vad lagarele de la Auschwitz ...si a venit si 2 august, iar agenda pentru aceasta zi era de mult timp planificata.

Concluzie : nimeni nu poate fi pregatit pentru Auschwitz ! Oricat de documentat ai fi, nu ai cum sa fii pregatit sa vezi Auschwitz.

Dupa ce am vazut lagarele, am plecat muti, cu totii, aproximativ 30 de oameni. Nu am mai auzit pe nimeni vorbind despre experienta. Cu totii stiam ca am fost acolo si fiecare pastra pentru sine atmosfera incarcata de negru si de cea mai trista tacere.

A fost...a fost si atat ! ...era blocajul care-mi aparea in minte ori de cate ori eram intrebata cu entuziasm « Cum a fost in Polonia ? ». Gandul care s-a transformat intr-un lacat al cuvintului s-a desferecat incetul cu incetul in fata unei coli albe, in Romania.

Tatal meu imi vanduse un pont candva, imi spusese ca cine nu planteaza un pom, nu construieste o casa si nu are un copil nu este om...la 21 de ani simt nevoia sa lungesc enumeratia. Trebuie sa vezi si Auschwitz si apoi sa te intrebi cat din noi mai este sacru ?

Cel de-al II-lea Razboi Mondial reprezinta una din cumpenele istoriei, iar vizita lagarelor de concentrare se transforma fara sa-ti dai seama, intr-o cumpana a simtirii. Pragurile senzoriale o iau razna, nimic din ceea ce este acolo, nu se supune legii normalitatii. Normal/Normalitate, termen este definit de dictionarul explicativ roman, prin raportare la fiinta umana, ca fiind stare de sanatate fizica si psihica, iar sanatatea fizica si psihica se defineste doar prin raportare la capacitatea fiintei umane de a se adapta la mediu. In acest context, normalitatea este un termen care-si schimba tinuta o data cu fiecare perioada istorica. Normalitatea nu este doar aceea a mileniului III, normalitatea se schimba si s-a schimbat in continuu, marca a miscarii Pamantului in jurul Soarelui, eticheta a timpurilor, simbol al evolutiei si...

brusc apare si intrebarea: ce legatura are Auschwitz cu normalitatea? Sau perioada 1939-1945 poate fi pusa sub umbrela evolutiei? Al II-lea Razboi Mondial a fost o perioada istorica caracterizata printr-o concentrare de forte si schimbari majore in viata tuturor oamenilor care l-au trait si nu numai. Raspunsul la intrebarile de mai sus ni-l putem oferi fiecare dintre noi vazand numarul victimelor, numarul inventiilor, saltul tehnologic sau cele mai odioase crime ale umanitatii. Raspunsul nu are cum sa fie unul simplu.

Orice om are dreptul la libera exprimare si la fel, orice om are dreptul de a avea acces liber la informatie. Din nou, un cuvant care in 2010 cantareste foarte mult- informatie. Accesul liber la informatie reprezinta una din variabilele care ne contureaza zilnic conceptul de libertate. Una din multele inscriptii in marmura neagra de la Auschwitz amintea aceea ca: «Cine nu-si cunoaste istoria este condamnat sa mai treaca o data prin ea», iar un citat al lui Gala Galaction spunea ca «un om care nu-si cunoaste istoria este ca un copil care nu-si cunoaste parintii», si cine nu-si cunoaste parintii, nu are cum sa se cunoasca pe sine.

Va suna cunoscut?...probabil ca nu acum, nu inca. Romii care au supravietuit Holocaustului din Romania, norocosii care s-au intors din Transnistria, au tacut. Au ascuns experienta dintre anii 1942-1943 de generatiile care au urmat din teama de a nu fi redescoperiti, de rusine, au ales sa ingroape acele amintiri cat mai adanc posibil.

Dar acum... ? Folclorul romani este unul de factura orala, urmele Holocaustului au ramas mai mult in suflet decat pe hartii sau bucati masive de marmura, mai mult uitate decat dezgropate...iar azi, azi cred ca inteleg mai bine rusinea si teama afirmarii etnice care parca zac intr-un inconstient colectiv.

O «innalbare » a istoriei este imposibila, despre trecut poti spune ca a fost; in schimb prezentul poate fi privit ca o bucata generoasa de lut care accepta puterea mainilor noastre, prezentul accepta schimbarea.

Concluzie: Resemnarea nu este o optiune in cazul tuturor etnicilor romi, acceptarea zestrei etnice, a sinelui si respectarea lui vor duce, cred eu, la desavarsirea fiintei umane, indiferent de fundalul istoric caruia ii apartine.

Oana Sipica

Bucuresti, 2010